

TELEGRAFUL ROMÂN.

№ 26. ANUL V.

Cîbiiş 30. Martie 1857.

Телеграфъ есе де дое опі не септемъ: Меркзреа ші Сымъта. Препъмерациа се фаче дн Сі-віш ла еспедітра фойей; не афа-ръ ла Ч. Р. луде, кз вані гата, прп скрісорі франкате, адресате кьтре еспедітра. Препішл препъмерацией пентрз Сібіш естре не ан 7. ф.л. м. к.; еар

не о жметате де ан 3. ф.л. 30. кр. — Пентрз челедхата пррп але Трансільвані ші пентрз провинціеле дпн Монархіе не зп ан 8. ф.л. еар не о жмътате де ан 4. ф.л. — Інсерателе се пльгеск кз 4. кр. шірзл кз слове мпч. Пентрз прпч. ші пері стрпне не зп ан 12 ф. не 1/2 ан 6 ф. м. к.

Кз диченътъл лѣи Априліе се дичене о поъ абонаре ла „Телеграфъ Ромън.“ Препъмерациа пентрз періле де короанъ де ла диченътъл лѣи Априліе нълъ ла сфършітъл лѣи Іуліе е 2 ф. м. к.; еаръ пентрз періле дпн афаръ 3 ф. м. к.

Депешъ телеграфікъ.

* Паріс 5 Априліе к. п. Графъ Киселеф аф пресепгат Амп. пре Прпнціпеле Галіцін. Жърналъ „Пеі“ пълкъ зп арткъл дп прп-вінда дзкателор Холстайн ші Лазенбър дп фавораеа Данемарчей.

О скъртъ прівіре асѣпра релацілор цеогра-фіко-статістиче але дмпъръдіей рѣсені.

(жрмаре).

Дмпъръдіа рѣсеаскъ аре ізвоаре де ажъторіѣ фоарте тарі, а кърора чеа маі таре парте е дпкъ пълъ акъма нефолосітъ. Дпнтре вѣкате се сеамътъ маі кз сеамът секара; еаръ гржъ: пѣмаі дп цпнътрпеле ачеле, знде екліма маі домоалъ; кзкъръзъл дп Те-рек ші дп гъвернаментъл Тавріей; оръзъл дп тоатъ Рѣсія пълъ ла океанъл теѣос, ашпшдерей ші овъсъл. Маі департе се самъ-пъ тълъшъ търънт, тазъре, ппчпчп ш. а. Плантаеле де пѣтрѣ се афлъ дптръ тѣсъръ фоарте таре, пѣмаі кжъ се поартъ пѣ-дпнъ грпже де еле.

Дпнтре прѣдъктеле вегетабіле цпгоаре де перѣ кзпрпнде ло-къл чел дпн тжпшъ кпнепа, кареа дѣпъ секаръ е чел маі дпсемпнат прѣдъкт ал економіей кжпнъзлі. Кжлгъра гръдінілор се афлъ дпкъ дп прѣпчпѣ. Дп Рѣсія де мпазъзі се афлъ мері, пері, прѣшп ші чпрешп; дп Тавріа априкосе ші впш.

Пе жпнгъ агрпкълтъръ а доза кзпрпндере де къпетеніе а е-кономіей е прѣсіреа вітелор. Кз деосевіре се кжлгивеазъ прѣсі-реа вітелор корпжте. Маі претгтпдпнеа, знде се афлъ пѣшъне де ажъне ші знде се поате кжлгпга пѣтрѣзъл де лпнсъ пентрз еар-пъ, се цпн чпрезі пѣтероасе де віте корпжте, каре ла маі мъл-те дпнтре попареле помате алкътзеск авереа лор чеа де къпе-теніе. Рамъл ачеста ал економіей ліфереазъ челе дозе арткеле де къпетеніе а комерчпзлп рѣсеск: сезл ші пеіле.

Прѣсіреа каллор, кз прівіре ла естпндереа еі е токмаі аша де момѣнтоасъ ші е лъдітъ маі песте тоатъ дмпъръдіа. Дп провинцеле прѣпріе рѣсені е прѣсіреа каллор аша де цепеналъ, дпкжт ші чел маі серак дереан дпкъ аре маі мълдп кал. Кпргп-съл, Калмъкъл ші Башпръл аре ставе, каре констаѣ дпн маі мъл-те мпш де кал, каре се цпн пѣ пѣмаі пентрз кълърпт ші трас, чп ші пентрз хранъ.

Дпн лалтеле де еанъ се прегътеше пентрз попаръле ачесте о бѣзтъръ фоарте плькзтъ ші бѣдпвъ. Калъл дъ помѣзілор аче-стора хранъ, халне ші бѣзтъръ. Ставелѣ челе маі вѣне, дп ка-ре се прѣсѣше соізл чел маі фътмос де кал, се афлъ дп Гъ-вернаментеле Москвей, Кпевъдп ш. а. Де тот сълватпк трѣсск калъ дп степеле дпнтре Волга ші Ърал.

Ка вітъ де трас се дптрѣвпндеазъ дпкъ аспнъл ші кжміла дп степеле челе кълдъроасе але Кпргпціей.

Де таре дпсемпнтате е дп Рѣсія ші прѣсіреа оілор; дп партеа де мпазъзі се афлъ търме де оі фоарте пѣтероасе; еле дпсъл пз прѣдък дѣкжт пѣмаі жпнъ де чеа ордінаръ. Дп тпмпъ-рпде маі дпн коаче аф дпченът а се прѣсі оі де соіѣ маі повпл.

Афаръ де капре, каре пентрз лалтеле ші пеіле лор се прѣ-цесск фоарте таре де кълтръ помѣзі, се афлъ ші ржмъторп маі кз

сеамъ дп провинцеле де мпазъноапте. Шп аша ржмъторпй фор-меазъ зп арткъл де къпетеніе пентрз еспортатіе. Пентрз ло-кжторпй дпн пърділе челе маі дпндепъртате але пордълп е рѣнъл де таре дпсемпнтате. Чей маі авъді дпнтръ джпшп дпн кжте 5,000 де рѣн; кпар ші пѣсторп ла Лалп аф дѣла 600—1000 де капете.

Дп пърділе де мпазъзі але Рѣсіей, прѣкжт дп Ъкрапіа, Волхппіа ш. а. прѣсіреа албіелор е о кзпрпндере де къпетеніе, шп аша се еспортъ фоарте мълът мпѣре ші чаръ. Дп прівпнга фпарелор сѣлватпче дпкъ е Рѣсія фоарте авъгъ. Челе маі мълте се афлъ дп провинцеле де мпазъноапте ші мпазъзі ші маі кз сеа-мъ дп ппсълеле дпнтре Камчатка ші Амерпка.

Пеіле фпарелор сѣлватпче сжпт пентрз комерчпш арткълъл чел маі дпсемпнат, кз деосевіре дпсъл челе де самър, де відръ ші де вълпе, каре сжпт фоарте сжпмпе. Маі департе се афлъ дп Рѣсія мълдпме де касторп, жршп, лъпп, кппріоаре, червп, алчел ш. а. Дпсъл дпнтре тоате маі авъгъ е Рѣсія де свъръгоаре сѣлватпче, прѣкжт: кокошп, гыпп, раѣе, гжше сѣлватпче, ве-каѣе ш. а.

Пе жпнгъ сістема чеа дпгрозігоаре де апъ а Рѣсіей е шп пѣскърптъл фоарте таре. Ел е кжлгпгъл чел де къпетеніе а маі мълтор попаре дпн Спверп, ші дпдеовше зп рам де къпетеніе ал храней пентрз ложкжторпй дмпъръдіей. Еспортатія пѣшплор, пкрелор, оаселор а клеізъл ші а зпсоареі де пѣше адъѣе не ан ла 25 мпліоане рѣзле.

Рѣсія аре шп бъл; каре се пот асемѣна кз челе маі богате дпн тоате пърділе лъмш. Пентрз І. аф фост ачела, кареле дп апъл 1699 аф дат дпгжпа поръпкъ, ка съ се апъѣе де лъкратъл бъл-лор дп мпштеле Ърал дптръ ачест колосал богат де металърп ал дмпъръдіей. Се лъкръ аколо бъл де асп, де арпнт ші де араптъ, дпнтре каре честе дпн жртъ сжпт челе маі дпсемпнате але дп-пъръдіей. (ва жрѣа).

Монархія Австрпакъ.

Трансільваніа.

Спбіш 28 Мартіе. Ерп дѣпъ амеазп се дпнъ кз сколарпй скоалей поастрѣ нормале дпн свъръзъл Іосѣфсгадъ свѣ прѣсідпшл Д. ч. р. Консіліар де скоале Др. Павел Васпч дп фппнга де фадъ а Д. Прѣтопѣп ші Прѣфесор де Теологіѣ Іоанн Ханппа, ка ппспек-тор дпстрпктъл, а Д. Прѣтопѣп Іоан Паноуіч, ка Дпректор локал ші а зпор дпнтре Пърпнціп прѣпчплор, ексамѣнъл семестрал, каре дѣкъръс дѣла 2 пълъ ла 6 1/4 оре дѣпъ ампазі.

Рѣспънсърпѣ сколарплор класей а треілеа дпн обпектеле де дп-вълъгътъръ, адекъ дпн Катпхпсмъл чел таре, дпн аналпсъл Грама-тпчей, дпн Цеографіа спѣціалъ а Ежропей дпнтреп, дпн Історія сжпн-тъ, дпн Арпѣметпкъ ші дпн кжптърпѣ впсерпчешп фъръ, афаръ де зп сколарпш, фоарте вѣне. Сколарпй трасеръ дпнтрепърпѣ, че а-вѣаѣ де а рѣсппнде, дпн дѣдъле, че ераѣ ашезате пе тасъ, ші каре кзпрпндеаѣ ачесте дпнтрепърп скрісе. Рѣспънсърпѣ, че ле дѣдеръ пѣ пѣмаі къ ераѣ перфекте ші дпцълесе, дар тот ода-тъ ші впне рѣсппкате, ші кз кжппте сопаре ші впне дпнтре-вппндате. Класа а II. дпкъ корѣсппнсъ ашѣптърплор поастрѣ

destul de bine, mi este dinormat tot din ачесте обіекте а-
фарм де Катіхизм таже ми Історія сжжтъ. Еї адекъ дивъцаръ
дн лозм ачестора, Катіхизм чел мѣ, ми Даторингеле сжжшлор,
апоі днъ четіреа. Класа днъта не дндестъ кз ржгъчнелел,
кз сілавізареа ми четіреа дн АБЦдаріѣ. — Скрисоріле ачестор
сколарі сжнт пегеде ми кзрате, скрісе кз мжлтъ сжргжнцъ. Ла
сжргжнцъ ексампнлж сжжтъ зж сколаріѣ дн класа а III. о кж-
вжнтаре атінгътоаре де сжргжтоареа ексампнлж ми де чело че
аѣ дивъцат днъ днъднъца птерілор лор, рѣдкнд сжргжнца
днвжъторіжл птер днтра днформареа ми лжмнареа сколарілор
ачестор ми кондъчереа кзвнчюасъ а D. Діректор локал. Кжжн-
тареа треж днтро кжнтаре окасїоналъ, кареа о днформаръ тоці
сколаріи ми кз каре се сжжжжмі ексампнлж. D. Консіліаріѣ аржтъ
мжлжмїреа са атжт D. Діректор локал, кжт ми Пърінтелж
капелан Бобеш, каре есте днсжрчїнат ка днвжъторіѣ ал ачестїї
сколї, пентрж вжна повжжїре а сколарілор, ми методж чел
дрепт ми дндестжлторіѣ, каре са днтресжнцат ла днформареа
лор, аржгнджшї тот одатъ ми дндестжлареа кз фжжжаселе ре-
спжсжрі, че ле аѣ дат сколаріи. Се днформаръ апоі кжтръ ско-
ларі ми ле сжжж днсжмнжтареа днвжъжтрїе, ле воржї де бжжж-
ріа, каре трежж се о сімжїеї, фжкнд дестжл ащепжрілор нж-
стре, дї демжстръ ашї адъче аїнїте де патронжл ми днтемї-
торіжл ачестїеї сколї, де Мжріа Са D. E. Константіа Поп ми а се
ржга лжї Джжмнежж пентрж аї днделжнга вїаца ми пжстра дн-
треагъ сжжжтареа, ми пентрж ертареа пжкателор пжрїнцілор Мж-
ріеї Сале, ка днтемїторїї ачестїеї сколї пентрж тїнерїмеа поастръ
атжт де фолосїтоаре. Демжстръ маї пре жртъ ми пжрїнції, кж
сж дее копїї ла скоалъ ми асфелїѣ сж сімжї маї де мжлте орї-
бжжжріа, че аѣ сімжїто асжжї, ажжнд респжсжріле чело вжне ми
фжжжаселе але копїлор сжї. Пре жртъ днпжргї D. Протопоп
Паповїч маї мжлте кжрїї днтре сколарї ка премїї, каре леа трї-
міс мжрїнїмосжл Патрон дела Бїена.

Зжрпегїї 25 Мартїе. Бїнерї дн 22 але кжрг. се днмор-
пжнтаръ реїжшїделел пжжжтене але репосатжлжї П. Немеснїк ми
Парох локал, Вартолемеїѣ Медїан, кареле джпъ о боалъ греа де тї-
фжс провенїтъ дн ржчалъ, се мжтъ ла вечнїїлелжжжжрі дн 20 але
кжргжтоареї дн анжл ал 35-леа ал вїегїї сале чеїї плїнъ де ак-
тївїтате.

Слжжва чеа фжжжасъ ми рїдїкжтоаре де їнїї, кареа джпъ
ашежжїнтеле Сф. поастре Бїсерїчї сж обїчжжїг а се фаче ла дн-
мортжнтареа Преодїлор мїренї, се севжжжї де DD. Протопопї дн
Брашов Іоанн Попасж ми Петрж Герман днсоудї де 18 Преодї
де прїп прежжр тоці днпжржкїї дн оджждїї вїсерїчїеї.

Прелжпгъ мжлїмеа чеа таже а попоржлї дн комжна поа-
стръ ми де прїп сателе вечїне, фжсеръ де фжпъ ла ачестъ жалнїкъ
петреканїе днжъ ми жнїї днтре DD. Консіліарї дела трїбжналжл де
Префектуръ дн Брашов, маї мжлї DD. пегждїторї де аї пострїї де
аколо, прежжм ми днтрегжл персонжл ал ч. р. офїціолат де Пре-
туръ дн Ржшнов, де каре се дїне ми комжна Зжрпегїї.

Тоці ачестїа днсоудїръ сікрїжл пжпъ ла мортжнт дн презжпъ
кж жалнїка содїе, чеїї треї пржпжкїї орфанї, кж мжлт обїдатъ Фрате
I. Медїан Парох дн Ржшнов, ми кж челе доже сорорї але репосатжлї
карїї вжрса пжрае де лжкржшї пентрж пердепеа содїжї, а пжрїнте-
лжї, спрїжїнїторїжлї ми а джлчелї лор фрате, еаръ прїетїнїї ми кж-
поскжжїї пентрж прїетїнжл лор чел адежврат ми сінжер. Фїеї цжржжа
жжжжрж ми поменїреа вечнїкъ!

Песта 28 Мартїе. Конвентжл дїстрїктжлї монпан де конфе-
сіа Авгсжргїкъ, каре дн 26 ми 27 дїнж доже конферїндї, денжмї
о денжжїае стжлжжїтъ де 116 мжлжларї, карїї дн пжмеле конвен-
тжлї вор авеа де а салжта пре Маїестїїле Сале кж прїлежжл во-
пїреї Лор дн Жггарїа. Се ащепжтъ кж тоатъ сігжрїтатеа, кж дн-
треага Бїсерїкъ протестантїкъ дн Жггарїа ва жртжрі актжл а-
чест лїал.

Конвентжл дн прївїнда констїтждїеї Бїсерїчїї протестантїче,
деспре каре с'аѣ воржїт дн маї мжлте ржнджрі ми каре се ащепжтъ
кж пержбдаре, днжъ пж с'а конкїемат пжпъ акжма, ми нїчї кж се
ажде чева дн каре с'ар пжтеа конкїеа кжт маї кжржнда лжї конво-

каре, прївїнджсо днжъ интереселе чело моментасе, не каре ле
атїнче обїектжл жвесїонат, се ащепжтъ кж сігжрїтате, кж акжшї се
ва лжа о асфелїѣ де мжсжръ, прїп каре се ва пжне одатъ капет
ачестїеї дндоелї. Пжпъ акжма аѣ ешїт маї мжлте оужрі атїнгъторо
де днтресареа констїтждїеї вїсерїчїеї, днтре каре се деосебїеж
алїї Зрїнї: Az 1790—1 кї 26 кї valásügyi keletkezésének történelme.

Фамїліа баронжлїї Подманїкїї аѣ днпжргжшїт прїп репресен-
тантжл сжї конвентжлїї дн конферїнцїеле дїнжте дн зїлеле маї
сжс поменїте, кж джнса с'а хотжржт а да пентрж дїмнжсіжл, че
аре деа се днфїнгда дн Neusohl 16000 фл. арїнт, деакъ скола
ачеаста се ва органїка ми новжжїї дн джжл Бїсерїчїеї протес-
тантїче.

Бїена. Дн кжртеа днпжргжтеаскъ се фак прегжтрїї пентрж
кжлторїа Маїестїїлор Сале Днпжратжлї ми а Днпжргжтесїеї дн
Жггарїа. Днпжргжтеаса се ва днфждоша дн костжм жгжжреск;
ми се зїче, кж аѣ прїмїт прїпїетжрїмеа жнїї реїмент де жжсарї.
Орашеле хжїджчїеї вор джрїї реїнеї лор жп кал де кжлжрїт про-
вжжжт кж чело маї помпжсе такжмжрі де кжлжрїт жгжжресїї. 1000
де хжїджчїї, 1000 де чїкомїї, 1000 де кжлжресїї дн костжм жгжж-
реск орїїнал сжнт дестїнагїї пжмаї дн Доврїдїн ми дн орашеле
хжїджчїеї спре а днсоудї пре Маїестїїле Сале дн кжлжторїе ми
дн алте комїтате днжъ вор ешї 20,000 повїлї ми цжренї кжлжресїї,
карїї се вор оверї, Маїестїїлор Сале спре дїспжнере.

Кж прїлежжл фїнцїеї де фжпъ а дналїлор оаспегїї дн Бжда,
се вор дїнеа дн джмбравї чегждїї ачестїа дн оюареа Архїджчесїеї
Содїа жп маїал, ла каре се зїче, кж вор лжа парте 12,000 де
пржнчїї. Еаръ дн театржл герман дн Песта се ва да жп вал мжтрї
ми стржлжчїт.

Комїсарїжл ржсеек пентрж Прїнціпателе джжжрене, D. Басїлї
а плекат днїнїте де ачеста кж врео кжтева зїле ла Бжжжресїї, жп-
де акжма джпъ деїнїтїва регжларе а марїнїеї Бесаравїеї ми джпъ
тотала дешертаре а Прїнціпателор дн партеа тржпелор астрїаче,
жїї ва пжтеа днчепе комїсіа лжкржріле сале.

Мїнїстерїжл де фїнанце прїп ордїнжжнеа дн 6 Мартїе а. к.
(каре се афл пжжлїкатъ дн Фоеа леїлор) мїкжжорезъ прецжл сжрїї
хотжржте пентрж лжкрареа дн Фжжрїчїї ми деїнїтїеазъ вама де їм-
порт дела сареа, че се адъче дн церї стжїне тот пентрж ско-
пжл ачеста.

Прїнціпателе дела Джжжре.

Нж е де мжлт декжнд ажжїам не чїнева зїкжнд кж дн Бжжж-
ресїї авем тот д'ажна маї проаспегїе жїрї дела New-York декжт
дн Іашї; днїї сжжжжжт омжл капжл сж днцїлеагъ кжм се поате
ачеаста! Лжкржл ера лесне де еспїкат: нїчї жнїї севрїчїї регжлат
де посте днтре амбеле капїтале, але Прїнціпателор пж есіетъ.
Дар токмаї ачеста пж і днтра дн капїетжлїї ом. Еї ар фї тре-
жжїт мжлт тїмп ка сж еспїк де че лїпсїеж ми ачеста ка алтеле
мжлте днтре церїле сжрорї, миїл ам лжсат тот мїржнджсе. Нж
трежж мжлт ми еатъ кж мж днкрїдїонжїї дн фжпъ де адежв-
ржл обсервжрії сале: Дн Жжрналжл франческ ал Франкфортжлїї
дн 17 Мартїе, гжсїм сжв ржжрїка „Прїнціпателе Данжжїане“ о
проклжмаре а репосатжлїї Каймакам ал Молдавїеї дн 4. фев.
адресатъ локжїторїлор терїторїжлїї дн Бесаравїа че с'а днтр'жнїт
кж Молдавїа. Бедїї дар жп акт ешїт дн Іашї ла 4. Февржріе
ажїа дн кжпоажет дн Бжжжресїї песте о лжпъ ми маї бїне, жнд
авем новеле дела New-York дн чело днжжїї зїле але лжї Мартїе.

Еатъ Проклжмареа Каймакамжлїї Теодор Балш:

Сжжжпї компатрїоцї!

Нова фронтїеръ а Бесаравїеї, регжлатъ дн вїртжтеа трактатж-
лїї дн Парїе дела 30 Мартїе 1856, ржжжжне терїторїжл не кареї
локжїї кж Молдавїа, каре пентрж чел маї таже пжмжр днтре вої е
мжма патрїе.

Новї саж векї локжїторїї ал ачестїїї дїнжт! Попоржл молдав вж
прїїемїеж кж не нїдїе фрадї де релїїжне ми ка не нїдїе оаменї, карїї
трежж се днпжргжжшїеаскъ де ачїа-шї соарте. Гжверпжл Мол-
давїеї н'аре а мїнїте пжмаї де а днпжрїна дрепжріле де карїї в'ажї
жжжжрат пжн'ачї сжв гжверпжл Імператоржлїї Ржсїеї, дар маї крїде

длъкъ ка о даториъ а са да а консерва привилегиеле ши дрептериле че ле оди дождит, ши а въ фаче съ въ дмъртъшиди де винефаче-риле е карі пот а въ асигра институтиеле ши принципатл.

Пріимиді дар кз дикредере поза воастръ кондиціоне съвзжн-дз-въ леџилор каріи сжнт destinate а въ кжрми ши а въ протеце, съ съзеранитатеа дналтеі Порді ши съ гаранџа птерилор челор марі але Ехронеі.

Гзвернл ва днгржі де а се дикспосџиџа деспре доріџеле воастре леџитіме ши а въ днзестра кз тоате дмвзпџџіріле че се вор жџека тревзпџіоасе.

Ърмаді-въ кз тоатъ сџгзранџа мзпчеле обџпџіте ши окзпџріле воастре, ши нз пердеді дп ведере кз сжнтеді кіомаді а лџкра дп презпџ кз поі пентрџ просперитатеа патриелі воастре комџне, дела каре веді дождиді дп орі че дмарежзраре дрептате ши проте-діџне, прекзп ши тот вџнеле че і ва фі кз пџтџџъ а въ да.

О комісіе комџез де DD. Боері: Логоџџл Петрџ Росет-Баланескџ, Ворпџкџ Іанкџ Кантакзсін ши съџтаріџл Міхал Чер-кес, вџне ла воі днџџрџіпаді а въ адмїнїстра времџнїчџе. Астџ комісіџне се ва грџзі а прїмі репресентџріле воастре ши дреп-теле воастре черері, ши се ва пџне дп старе де а дикспосџиџа гзвернл асџара тревзпџделор вџстре, ка съ потџ дп зрџтџ кїзџзі ачесте ла мџзџреле дефїнітіџе че се вор аџла де кзвїџџъ а се лџа спре а асїгзра траїџл вострџ пачпк ши кџпа воастръ вїеџїре.

Плїт де режџосџиџџ кџтре азгзстџл пострџ съзеран ши кџтре птерїле челе марі семпџтаре дп трактатџ дп Парїс, съ не знїм ка съ ле еспрїмџм сїмтїментеле че нї ле їнспїрџ солїтџдінеа че аџ авџт'о деа не асїгзра зп вїїтор ферїџт, ши съ не пџнем а ре-сџџџџџ кз демпїтатеа кџџетелор лор вїне-воїтоаре.

Жџрналџл „Тїмџл“, каре дп Фоеа са дп 11 Марїе Нрџл 24 а репродџе зп артїкџл дп Жџрналџл „L' Esta Fette“ де чеа маї днџїновџїтоаре пекзвїџџџ фадџ кз респектџл дндаторат дналтеі Порді, і саџ оврїт ешїреа маї департе. „Конкордіа.“

Франџа.

Парїс. Лџкрџл чел де кџпетенїе, каре дп декзрџл постџлї ачестџа траџс асџарџшї лџареа амїнте а днтрџеї попџлџїї дп Парїс џџрџ деосевїре де класе, џзсерџ кзџџтџріле ростїте де кџтрџ П. П. Вентџра ши Фелїкс. Чел дп тџїџ зп мџрах дп Іта-ліа ши оратор вїсерїческ реџџїт, кзџџтџ дп каџела дп Тїзлєрії дналтеа дмџџратџлї, дмџџрџтесей, а днтрџїї кџрді дмџџрџтешї, а Мїнїстрїлор ши алтор персџане дналте. Ел ростї дп кзџџтџ-ріле сале маї демџлте орї кзвїнте џзлдерџтоаре асџара ко-рџџїей цесерале че домнеџе астџзі дп Франџїа, асџара днсетџ-шорїї чей марї, дџпџ авџдії ши кџџїгзрі педренте ши скандџлџсе, а кџрор зрџтџрі трїете сжнт пенџмерателе процесџ, че съ вџд дп тїмџл де фадџ ши банкротџріле челе рџїџтоаре де фамїлії. Ел днџсџ нз съ мџрџїні нџмаї пре лџпџг ачесте, чї се адресџ дп маї мџлте рџндџрі деа дрептџл кџтрџ персџана дмџџратџлї ши зїсџ: Сїре! „ачеа нз е деџџл, ка съ Вџ пџртаді вїне ши пџ-кџт дналтеа лџї Дџмнезеџ ши ка съ дзчедї о вїџџ кзратџ ши џџ-рџ де прїханџ, чї се чере, ка съ дндепџртадї дела фаџа Вџстрџ пре тоџї ачеїа, карїї прїп грешалеле, корџџїа ши деџџрџнареа лор скандџлїзџџ пошорџл ши 'ї даџ нїлџ реа.“ „Ел зїсџ маї департе кџтрџ дмџџратџл, кџ ел рџтџчџе атџнчї, кџнд крџде-

кџ фантеле лџї прївате нз ес ла лџмїџџ, чї рџтџп асџнџсе днтрџ-чей патрџ нџредї аї одџїї сале. Ел ши тоџї чей асемеџеа лџї вїе-дџеск днтр'о касџ, а кџрїї нџредї сжнт де стїклџ ши іаша таї-пеле лор нз рџтџп асџнџсе де прївїреа чеа кзрїоасџ ши де лїм-вџџїа кџртенїлор лор. Асџара лџї сжнт дїптіџї окїї тџзџрор, ка а-сџара злїї фїџде маї дналте, днзестратџ кз факџлџді маї дналте де а фаче вїне с'аџ рџџ маї мџлџ декџт орї кареме алџл. Пентрџ ачџеа се ши аџеапџџ дела ел маї мџлџ. Ачї сџнт днџсџ лїпџлї ши кзрџенї днџзшїгорї, карїї пентрџ ванї вџнд фавџареа ши сџкџл кзрдії дмџџрџтешї; ачї сжнт оаменї, карїї саџ днгрџмат дп педрџтате ши карїї 'шї аџ адџнат комїорї прїп дншџлџчџї ши мї-жїоаче педренте.“

Днтр'алџ кзџџпгаре, а кџрїї текст дп лџџ П. Вентџра дп Еванџелїа дела Лџка кап 10 стїх 38: „Шї аџ фџст кџнд зїчеа ел ачесте, рїдїкџнд о мџере глас дп попор, аџ зїс лџї: Ферїџт еџте пџптечеле, каре теаџ пџртат ши дїџеле каре аї сџнт. Еарџ ел аџ зїс: адеџџрат, ферїџді чей че асџлџтџ кзџџтџл лџї Dzeџ, ши 'ї пџ-зџск пре дџпсџл.“ П. Вентџра арџџ дп текстџл ачестџ, кџ де-кџ лџї Хс дмплїнїреа кзџџтџлїї дџмнезеџск і се пџрџ кз мџлџ маї пондерџасџ, декџт пасчереа знџї мџпџтїгорїџ, атџнчї кз кџт маї вџртџс сжнт даторџ гзвернеле ши домнїторїї а асџлџта ши а пџзї кзџџтџл лџї Dzeџ!

Ел зїсџ маї департе Домнїторїїї, кареле нз'шї базџџџ dom-нїа са не релїџїе, ачџла нз поате съ домнеаскџ тїмџ маї днџе-лџнат. Нџмаї сїнџџ релїџїа 'л поате пре ел апџра де дџшманїї лџї чей педмџџкаді ши де прїмџџдіїле соџїале. Кїар днџшї Волтер атеїстџл ачџла маре зїсџ одатџ: „Dzeџ съ мџ фереаскџ, ка съ нз вїеџџеск сџнт зп деџпот џџрџ релїџїе; пентрџ кџ про знџл ка ачџла, нїмїк нз'л ар дмнїедека а нз порџнчї, ка съ мџ пїсџеџе днтр'о пїџ!“

Нџмаї дп задџр се сџереџџ а се аџла дп деџволтарџеа чеа прџсте мџзџрџ маре а їндџстрїалїзмџлї ши а комџнїкаџїей храпџ пентрџ лїпселе сџџлетџлї. Цџара ачџеа, кареа е актїџ нџмаї не тџрџмџріле ачесте, се асџатџнџ знџї лїпсїт де мїнте, каре а-лџрџг кз пашї рџпџзї кџтрџ рїпнаре; моартеа сџџлетџлїї кџпрїнде акџшї ши трџнџл ши'л траџе ла пїре. Дп тоатџ прївїџа їндџстрїа ка зп їзвор ал лџкрџлїї тревџе съ се предџеаскџ, еа фаче мїнџнї ши хрџпџџе фамїліїле; ачџастџ е кіемареа еї прџвїденџїалџ.

Днџсџ че ар фї оаре џџрџ де еџвїлїрїїл прїнчїпїелор релї-џїоасџ? зп кџмџ ал лџптелор днгрџзїтоаре, не каре с'ар дп-тџлїлї зрїџоаселе поџте, маїфџстадії ши снџркатџл егџїсџ.

Маї департе зїсџ П. Вентџра: Астџзі се зїче днџеџџџе гз-вернл де маї пїнџте аџ фџст о монархїе, кареа нз саџ обїџнїт а се мџртџрісї; ши тоџмаї ачџастџ о аџ доџорџт. Днџсџ дп лїпсџ мџртџрісїрей ера съ Лџї Фїлїп лїбертатеа прџсеї ши а трїџнџей, ка-реа пџтеа съ адмџнеџе ши съ лџмїнеџе пре домнїторїї. Че ар фї днџсџ астџзі статџл џџрџ де ачџа контролџ птернїкџ, кџнд мџр-тџрісїреа (їспџведанїа) н'ар рџгзлџ ши лџмїна конџџїџа?

Дп кїпџл ачџстџ деџкрїїнд П. Вентџра тоате релџеле ши пџпо-рџчїріле, че ле траџе дџпџ сїне їрелїџїосїтатеа, деџџрџнареа, їмо-ралїтатеа ши корџпџїа аџ стрїгат кз глас маре. „Дџкџ с'ар погорџ астџзі днџерїї пре пџмџпџ, еї с'ар днџоарче ла черїџ корџпџї?“ Деџпре дмџџратџл се скрїе, кџ аџ асџлџлат тоате кзџџтџріле ачџстџї оратор вџстїт кз чеа маї маре лџаре амїнте.

Тот асемеџеа аџ фџст днџсџмїте ши кзџџтџріле П. Фелїкс, ростїте дп фаџа попџлџїей парїсіане.

Ф о і л е т о н.

Скїџе дп Montenegro. *)

De E. de E.

IV

Вџдџвелор е аша зїкџнд маї кџ пџзтїџџџ а се маї мџрїта, пентрџкџ дп астџелїџ де днџџмїларе, нз нџмаї кџ сжнт даторџе а да днџџрџл тоате челе че аџ рџмас де репџсџїї лор бџрџџїї рџ-денїїлор ачџелора, чї 'шї перд кїар ши дрептџл асџара прџпчїлор лор, карїї амїшдереа тревџе съ се предеїе рџденїїлор тџтџлїї лор, ши аша бїата матџ днџетџџ де а маї ексїста пентрџ прџпчїї сџї фїе ачџїа кџт де фџрџедїї ши де мїчї. Ваї ашадџрџ вџдџвелор дп Mon-tenegro, каре авџнд прџпчїї вџеск а се мџрїта еарџшї; еле се деџ-

предџеск ши се околеск де кџтрџ тоџї асемеџеа знџї Парїа (зп соїџ де оаменї дп Осгїндїа, карїї прїїсїндсе де пекзрџді се деџпре-дџеск ши се околеск де кџтрџ тоџї) пентрџ кџ Montenegroнїї аша-зїк, кџ легџџџа кџсџторїей дџрџџџ ши дџпре мџртџеџџрџџлїї днтрџ-сџџ. лџї ши днтрџ фџста лџї соџїе, мїаша нз еџртат асе деџфаче ачџ-стџ легџџџџ сџџпџт. Деџкџ днтр'о фамїліе сжнт маї мџлџї фџчорї ажџшї ла вџрџстџ, атџнчї дџпџ моартеа тџтџлїї лор тоџдеџна чџл маї тїџџр поартџ екопџнїа, реџїџлї, ел е окџрџмїторїїл ши сер-вїторїїл фџацїлор сџї чџлор маї вџтрџнї. Мошџнїреа се днџоарте тоџдеџна дп пџрді асемеџеа, амїшдереа ши венїзрїле. Фїџе-кареле поате снџџџла кџ прїџосџл сџџ ши амї кїлїї орї зндџ ва

*) Bezi Npїї 16, 17, 18, 21 ши 22.

вреа, не вързл знеі стъпчї, о късзъ, кареа дъпъ овїчеїѣ е фъръ де зшї, фъръ ферестрії шї фъръ хорп шї дп лок де зшї се разїмъ поаптеа о скъндъръ, еаръ фъмъл фокъзлї, каре се фаче дп мїж-локъл одъїї, се траде фърмос афаръ не газра зшїї. Деасъпра ло-къзлї, знде се фаче фокъл сжнт псе нїше ръде де лемп, не каре се ашазъ пеще шї карне де вербече спре афъмаре. Ачеаста е храна дп тїмъл де еарпъ. Не пъредїї ачестеї знїче одъї, каре алкътзеще каса дптреагъ, стаї акъдате деасъпра знї фелїѣ де пат, каре адеце орї е локъл де репаос а фамїїеї дптреїї, армеле челе фърмосе але Монтенегрїнълї. Пїанта пзмїтъ фере-тъ аконерїтъ къ пїеї формеазъ ащерпътл. Лъпъ пат маї тот-дезна се афъ о ладъ де лемп дпнїстрїтъ, дп каре се цїп вестмїн-теле, о пъреке де сказне мїчї шї скънде шї дптр'ъп корп вре о кжтева вассе де кжпъ, о гръмадъ де пїчїочї, с'аѣ де кжкъръ, шї въсзъл де ракїѣ, че е неапърат де лїпъ шї каре пз требъе зъї-тат, алкътзеск фърмосеца шї мобїїїле касеї. Меселе лїп-сеск кз тотъл, дп локъл лор се дптревзїндеазъ тїподъл, не каре се пне зп вїд маре де плев, дп каре се дптоарпъ тоатъ мжп-кареа дълче шї акръ, рече шї калдъ; шї дпн каре апої се дппъртъ-шешче фїеѣкаре дъпъ плак. Zema шї лїпгърїле лїпсеск претзїндїнеа, карнеа се скоте кз децетеле тїндъсе кжте о въкдїкъ кз іатаганъл. Кафеа чеа неаръ се мїстзеще кз маре пльчере шї дп тъсъръ маре. Лантеле де вакъ е о парїтате маре, пентръ кз вїтеле кор-пъте дпн лїпса пзтрецълї пз се пот цїнеа. Капреле шї оїле дъх-храна шї дпвръкъмїнтеа. Лъпа тълъ, тоаръ цесътъ шї въп-сїтъ дптр'ъп кїп фоарте гастъос де мзерї, се дптревзїндеазъ ла тоате, фїїндъ аколо пз есте кжпепъ. Лзмїпърїле шї сфемпїїле дпкъ сжнт нїше овїекте некълоскъте, еї ард маї кз самъ зп фелїѣ де факле де ръшїпъ, каре се пжп дп касъ шї сѣнт шї дп лок де іа-мїпареа злїдїлор фїїндъ ле поаръ ла време де лїпъ кз сїне шї ле аспїнд.

Монтенегреанъл де рънд е сїмволъл неїїїндеї, а нечоплїреї шї а мърдърїеї. Факълтъїї сїрїтзале, дар де а кжрїнде, кж-ранїѣ аѣ дп месъръ фоарте маре, даръ фър де ашїї. Матерїа лзмїнеї ар фї, дар скъптеїа аспїнзтоаре пъпъ акъма аѣ лїасїт. Мїсїа лї Данїло е, а зїче: „сѣ фїеї“ Ачеаста дпсъ се поате зїче пжмаї де класа чеа маї де жос. Сенаторїї, рѣденїїле Пїн-чїпелъї шї мжлїї алїїї дїнтре фърпашї, карїї аѣ фост шї афаръ де деара лор, шїаѣ цївїїсат шї европенїт локзїнделе шї пре сїне. Есемплъл шї пресїнда Пїнчесеї пз ретъп фъръ сжкчес ла мзерї, каре пашъл чел дїнтъїѣ л'аѣ пропъшїт кжмъпъръндъшї мъзшї де гласе, змъреле шї кърне де възънарїѣ, ка сѣ пз маї дптревзїнде-зе дп окїї Пїнчесеї мънечїле, шї лъсъндъсе де овїчеїл де а'шї знде пъръл кз зпсоаре патъралъ де оаїе шї а роаде кжте зп теапк де зстъроїѣ (аїѣ) не зї, каре пз преа дъ паръмърї де салон. Де-шертъїзїнеа шї мъндрїа сѣнт дпсзшїрї де фърпте дп карактеръл Монтенегрепелор, шї кз ръдареа чеа маї некрезътъ лъкръ ла дп-подовїреа шї гълїреа іїлор, дпкът кжте зпа аѣ петрекът 10—12 ані, ка сѣ шї коасъ шї сѣ шї кїндїсеаскъ, „че аре маї апроане де пїеле“ пела чїзпаѣ шї върдаре шї чїне маї шїе не знде, кз мътасъ.

Пїнчїпеле аѣ опрїт астѣелїѣ де тречере де време шї атъта лъкръ 'п сек кз педепасъ маре дп банї. Посїдїа мзерїлор дпн Монтенегръ фадъ кз вързадїї е кжт се поате де пропрїѣ. Пре върватъл, ка пре репресептантеле цевълїї маї таре, ка пре скъ-тїторїл шї апъръторїл патрїеї дп дптїмпїпъ мзереа кз о змї-лїндъ, сжзпнере шї респектаре, ка маї дп нїчї о деаръ дпн лъ-ме. Деакъ, де есемплъ, дптръ зп Монтенегреан дптр'о касъ, знде сѣнт адъпате мзерї, сѣ фїе варем кїар ла Пїнчеса, се скó-лъ тоате, дї мерг дпайнте, шї дп салътъ дъпъ овїчеїл църїї, адекъ, і се плокъпеск, дї апъкъ о мъпъ, о сърътъ, о пжп ла фърпте, о сърътъ іаръ, се ашеазъ апої дпн дъръптл лїї, дар нїчї зпа пз дпдръзпеще а шедеа жос, пъпъ пз се ва мїлостївї ел а ле пофїї. Нж ар мерче вързпа дп касъ сеаѣ афаръ дпайнтеа върватъ-лїї пентръ мжл ш. а. Тот ачеаста е пїчїїна, де фемеїа требъїе сѣ дъкъ шї сѣ търъїе повара ка зп довїток, кжчї еа дпсамї креде а се дпдежосї върватъл лїбер, пжртънд алт чева афаръ де армеле

сале. Астѣелїѣ vezї адеце орї бїете де мзерї атъта де дпкъркате, де авїа се мїшкъ, не кжнд дпсъл мерче зпшор шї мъндръ лъгъ-еа; кжте 60 пжпдї требъе сѣ дъкъ дела Катаро ла Четїне, кжлзгро-завъ де шепте оре тот сжш, скжле шї де ръндъї траїзлїї пентръ каса Пїнчїпелъї, ка сѣ капете зп доъзечерїѣ (сфанц) де арпїнт, де знде е пльтїт шї мерсъл дп жос. Дптре содї е овїчеїл ачела кжрїос, де дпайнтеа лжмїї пз се араъ нїчї одатъ амъндой, дпайн-теа знїї стрейп пз ворбеск зпъл кз алъл, дпайнтеа копїлор, пъ-рїндїлор, стрейнїлор, слъїлор пз се мжгълеск кз ворбе дълчї. Акасъ нїчї одатъ пз мъпъпкъ мзереа ла о масъ кз върватъл, чї дп слъгъреще, шї апої петрече пъръзлї сеаѣ чїна чеа трїстъ.

Дар деакъ вреа сѣ теаргъ ла въръп базар (търъ), ла рѣденїї не маї мжлтъ време, атънчї п'аре де а'шї чере воїе дела върват, ба нїчї де а'ї фаче аретаре; чї дшї іа банї, кждї вреа шї дї тре-въеск, дшї дпкаркъ драга де пръсїлъ, кз кареа е бїлекъвъртатъ бїнїшор тоатъ каса, не катър, шї пъръсеще каса дптр'о дїмїнѣ-дъ фърмосаѣ флзїерънд. Кжнд вїне домъл шї сгъпънъл акасъ, пз маї гъсеще нїчї клокъ, нїчї пжї. Де мжлте орї пз шїе де фелїѣ, знде 'ї се афъ бореаса пъпъ азде апої, кз с'аѣ дъс кз честа орї кз чела ла базар, е сжпътоасъ шї воїоасъ, — дар е мзере лї-беръ, поате фаче че пофетеще. Де кжзїмї сжлнїчїї асъпра мзерї-рїлор пз се азде нїчї одатъ, шї мжлте лъкътъшїде шї пъзъкърїде вор фї, каре сѣ поатъ повесїт маї мжлте деспре воїа чеа реа шї есчеселе домпїлор лор содї, ка серачеле, мжнїтеле фїїче але Черпагорей. Мзерїле престе тот сѣнт фоарте тарї шї тарї шї фъ-къте вїне; ачеаста вїне дела мода чеа кжрїоасъ, де а тръта, ба маї вїне де а малтръта пре копїї. Кжчї ажзпгжнд въръп бїет пъ-мъптеан сеаѣ вър'о бїатъ пъмъптеанъ де ачелеа дп валеа ачеаста а пльндерїї, пжмаї декът, кжт л'аѣ фъкжт Домъл Демнезеѣ, се леагъ кжм се каде дптр'ъп легънъц, пз кз мжлтъ маї маре, декът ел сеаѣ еа. Капъл дпдъръптъ, пїептъл афаръ, мъпїле, пїчоареле лжпїте фърмос, сѣ бїата жертвъ дптїпсъ; дп леагънъл ачеста ретъне, афаръ де невоїа чеа маї маре, зп ап шї маї мжлтъ, дъпъ кїзъїала шї комодїтатеа мамїдеї, кареа дї дъ цїдъ, лънд шї леагънъл дп поалъ, кз леагънъл дп кап, кз марфа дп спате, кз фъсъл дп мъпъ, vezї не мжма сжнд коворжнд пъпъ ла търъгрї, дар пжп' трече апъл, нїчї пз масъ леагънъл дпн окї, нїчї копїлъл дпн леагън. Кжт бате д'авїа ора де скъпаре, ашеазъ копїлъл не о гръмадъ де пїетрїї, шї дп роагъ, сѣ аїбъ въпътате, а се креще акъма сїнгър, кареа дъпъ сїстема де акъма мере мїзпнат де вїне. Дпсодїт де зп кжне дп кїпъл хїепелор, дптрїт пїп аер кжрат мжнтенеск шї пїп ракїѣ нестрїкат, креще копїлъл не зї че мерче; кжнд е де дої ані, дї пжне не кап кжзїлїца пїонїалъ о кжзълї-дъ алъѣ орї галбенъ, пїп ачеаста дпн зрїмъ се дпндатореазъ а ре-теза чел пжїп зп кап де Търк, кжнд і с'ар да глорїоса оказїе. Пъпъ 'нтр'ал 15—16 аї сѣ тїперълакасъ, апої е пофїт, а'шї фа-че не въръп жїав кжсзъ, а'шї дъче неваста чеа логодїтъ дпкъ дпн скътече, шї а'шї дпчепе вїаца ка татъ чїпстїт де фамїїе; де знде сѣ шї іа мїжлоачеле, пентръ аста сѣ шї батъ дпсзшї капъл дъпъ пїнчїпїїле, че ле аре де „ал меѣ шї ал тъѣ“. Дестъл, кз Монтенегреанъл пз пїере нїчї зпъл, прежъм vezї дп тоатъ лжмеа чївїїсатъ мїї де непорочїдї. Маї нежпрїнс лъкръ е, кжм дптр'о деаръ, знде де шїїндъ, кжлъръ, кждїг пз поате фї поманъ, шї знде кїар шї патъръ пз ва сѣ деа нїчї о мжлтъ де ажъторїѣ, кжм, зїк, дптр'о деаръ ка ачееа пот тръї шї фї сжпътошї шї тарї сате де мїї де оамепї. Фаврїї, зїдїрї, месерїї дпн коло де деалърїле ачестеа пз сѣнт, фїїї църїї п'аѣ нїчї зп мешешъг; пждїнїї лъкръторїї прежъм вър'о кждїва зїдарї, лъкътъшї, сѣнт дпн Далмадїа. Тоате требъїнделе вїедїї, пъпъ шї челе маї мїчї: дпкълцъмїнтеле, по-ставърїле, мъръфрїле де пъпъ шї де фїер, васселе де пъмъптъ, де лемп, стїклъ, тоате вїн дпн Далмадїа, Хердеговїна шї Ал-банїа. Дп деара дптреагъ пз е оролопїѣ де тжрп — лъкзїторїї то-тшї п'ар кжпоаше цїфреле, — кз зп кжзъптъ: Монтенегро дпкъ п'аѣ ажъпс нїчї ла АБЦ. ал кжлърїеї; шї деакъ vezї пре фїїї шї фїї-челе лїї мїшкъндъсе, деакъ дї азъї ворбїнд, нїчї зп попор пз шї се пóте пресепта кз маї мжлтъ градїе шї повледе, сїрїт шї іїнїмъ, ка окешелъл пръпк ал Черпагорей.